

**EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU)
2016/1919**

av den 26 oktober 2016

**om rättshjälp för misstänkta och tilltalade i straffrättsliga
förfaranden och för eftersökta personer i förfaranden i samband
med en europeisk arresteringsorder**

Artikel 1

Syfte

1. Detta direktiv föreskriver gemensamma minimiregler om rätt till rättshjälp för

- a) misstänkta och tilltalade i straffrättsliga förfaranden, och
- b) eftersökta personer som är föremål för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder enligt rambeslut 2002/584/RIF (nedan kallade *eftersökta personer*).

2. Detta direktiv kompletterar direktiven 2013/48/EU och (EU) 2016/800. Ingenting i detta direktiv ska tolkas som en begränsning av de rättigheter som föreskrivs i de direktiven.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv tillämpas på misstänkta och tilltalade i straffrättsliga förfaranden, som har rätt till tillgång till försvarare enligt direktiv 2013/48/EU, och som

- a) är frihetsberövade,
- b) enligt unionsrätten eller nationell rätt ska bistås av en försvarare, eller
- c) måste eller tillåts närvara vid en utrednings- eller bevisupptagningsåtgärd som minst omfattar följande:

i) Vittneskonfrontationer.

ii) Konfrontationsförhör.

iii) Rekonstruktioner.

2. Detta direktiv tillämpas också, efter gripandet i den verkställande medlemsstaten, på eftersökta personer som har rätt till tillgång till försvarare enligt direktiv 2013/48/EU.

3. Detta direktiv tillämpas också, på samma villkor som anges i punkt 1, på personer som ursprungligen inte var misstänkta eller tilltalade men som blir misstänkta eller tilltalade under polisförhör eller förhör som genomförs av någon annan brottsbekämpande myndighet.

▼B

4. Utan att det påverkar rätten till en rättvis rättegång ska, när det gäller mindre förseelser,

a) om en medlemsstats lagstiftning föreskriver att en påföljd kan åläggas av en annan myndighet än en domstol med behörighet i brottmål och att en sådan påföljd kan överklagas eller hänskjutas till en sådan domstol, eller

b) om frihetsberövande inte kan utdömas som påföljd,

detta direktiv endast gälla förfaranden vid en domstol med behörighet i brottmål.

Detta direktiv tillämpas under alla omständigheter när ett beslut om häktning fattas, liksom under häktningstiden, i varje skede av förfarandet fram till dess att förfarandet avslutas.

*Artikel 3***Definition**

I detta direktiv avses med *rättshjälp* en medlemsstats finansiering av rättsligt bistånd från en försvarare för att möjliggöra att rätten till tillgång till en försvarare ska kunna utövas.

*Artikel 4***Rättshjälp i straffrättsliga förfaranden**

1. Medlemsstaterna ska se till att misstänkta och tilltalade som saknar tillräckliga medel för att betala för bistånd från en försvarare har rätt till rättshjälp, när rättvisans intresse så fordrar.

2. Medlemsstaterna får utföra en ekonomisk prövning, en behovsprövning eller bådadera för att avgöra om rättshjälp ska beviljas i enlighet med punkt 1.

3. När en medlemsstat gör en ekonomisk prövning ska den beakta alla relevanta och objektiva faktorer, såsom den berörda personens inkomst, kapital och familjesituation, kostnaderna för bistånd från en försvarare samt levnadsstandarden i den medlemsstaten, för att avgöra huruvida, i enlighet med de tillämpliga kriterierna i den medlemsstaten, en misstänkt eller tilltalad saknar tillräckliga medel för att betala för bistånd från en försvarare.

4. När en medlemsstat gör en behovsprövning ska den beakta hur allvarligt brottet är, hur komplicerat ärendet är och hur sträng påföljd som kan förväntas i det enskilda fallet, för att avgöra huruvida det ligger i rättvisans intresse att rättshjälp beviljas. Under alla omständigheter ska behovskriteriet anses vara uppfyllt i följande situationer:

a) När en misstänkt eller tilltalad ställs inför en behörig domstol eller domare för beslut om häktning under alla skeden av förfarandet inom tillämpningsområdet för detta direktiv.

▼B

b) Under häktningstiden.

5. Medlemsstaterna ska se till att rättshjälp beviljas utan onödigt dröjsmål, dock senast före polisförhör, förhör av någon annan brottsbekämpande myndighet eller av en rättslig myndighet, eller före genomförandet av de utrednings- eller bevisupptagningsåtgärder som avses i artikel 2.1 c.

6. Rättshjälp ska beviljas endast för de straffrättsliga förfaranden där den berörda personen är misstänkt eller tilltalad för ett brott.

*Artikel 5***Rättshjälp i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder**

1. Den verkställande medlemsstaten ska se till att eftersökta personer har rätt till rättshjälp från det att de grips med anledning av en europeisk arresteringsorder fram till dess att överlämnande sker eller, fram till dess att beslutet att inte överlämna dem har fått laga kraft.

2. Den utfärdande medlemsstaten ska se till att eftersökta personer som är föremål för ett förfarande i samband med en europeisk arresteringsorder för lagföring och som utövar sin rätt att utse en försvarare i den utfärdande medlemsstaten för att bistå försvararen i den verkställande medlemsstaten i enlighet med artikel 10.4 och 10.5 i direktiv 2013/48/EU har rätt till rättshjälp i den utfärdande medlemsstaten vad avser ett sådant förfarande i den verkställande medlemsstaten, i den mån rättshjälp är nödvändig för att säkerställa den faktiska tillgången till rättslig prövning.

3. Rätten till rättshjälp enligt punkterna 1 och 2 får göras till föremål för en ekonomisk prövning i enlighet med artikel 4.3, som ska gälla i tillämpliga delar.

*Artikel 6***Beslut avseende beviljande av rättshjälp**

1. Beslut huruvida rättshjälp ska beviljas, liksom om förordnande av försvarare, ska fattas utan onödigt dröjsmål av en behörig myndighet. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att se till att den behöriga myndigheten fattar sina beslut omsorgsfullt och att rätten till försvar respekteras.

2. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att misstänkta, tilltalade och eftersökta personer skriftligen informeras om att deras ansökan om rättshjälp helt eller delvis har avslagits.

*Artikel 7***Kvaliteten på rättshjälp och fortbildning**

1. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder, även med avseende på finansieringen, för att se till att

a) det finns ett effektivt system för rättshjälp av tillräcklig kvalitet, och

▼B

b) de tjänster som utförs inom ramen för rättshjälp håller en kvalitet som är tillräcklig för att säkerställa ett rättvist förfarande, med vederbörlig hänsyn till juristkårens oberoende.

2. Medlemsstaterna ska se till att lämplig fortbildning anordnas för personal som är delaktig i beslutsfattandet om rättshjälp i straffrättsliga förfaranden och i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder.

3. Med vederbörlig hänsyn till juristkårens oberoende och till rollen för dem som är ansvariga för fortbildning av försvarare ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att främja tillhandahållandet av lämplig fortbildning för försvarare som tillhandahåller tjänster för rättshjälp.

4. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att misstänkta, tilltalade och eftersökta personer har rätt att på begäran få den försvarare som de tilldelats ersatt, om de särskilda omständigheterna motiverar det.

*Artikel 8***Rättsmedel**

Medlemsstaterna ska se till att misstänkta, tilltalade och eftersökta personer har tillgång till ett effektivt rättsmedel enligt nationell rätt om rättigheterna enligt detta direktiv har åsidosatts.

*Artikel 9***Utsatta personer**

Medlemsstaterna ska säkerställa att hänsyn tas till utsatta misstänkta, tilltalades och eftersökta personers särskilda behov vid genomförandet av detta direktiv.

*Artikel 10***Tillhandahållande av uppgifter och rapportering**

1. Senast ►**C1** den 5 maj 2021 ◀ och därefter vart tredje år ska medlemsstaterna till kommissionen översända tillgängliga uppgifter som visar hur de rättigheter som fastställs i detta direktiv har genomförts.

2. Senast ►**C1** den 5 maj 2022 ◀ och därefter vart tredje år ska kommissionen lägga fram en rapport om genomförandet av detta direktiv för Europaparlamentet och rådet. I sin rapport ska kommissionen bedöma tillämpningen av detta direktiv när det gäller rätten till rättshjälp i straffrättsliga förfaranden och i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder.

▼B*Artikel 11***Bevarande av skyddsnivån**

Ingenting i detta direktiv ska ses som en begränsning av eller ett avsteg från rättigheter och rättssäkerhetsgarantier som säkerställs enligt stadgan, Europakonventionen eller andra relevanta bestämmelser i internationell rätt eller i medlemsstaternas lagstiftning som erbjuder en högre skyddsnivå.

*Artikel 12***Införlivande**

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast **►C1** den 5 maj 2019 **◄**. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

*Artikel 13***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

*Artikel 14***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.